

wordt en eigenlijk eerst te vinden is in de Westminsterse Confessie, waarin hij slechts de vrucht ziet van de verkeerde scholastiek, dan hebben we uit onze eigen Confessie reeds aangetoond, dat dit niet juist is.

In het algemeen sprekend, schrijft Dr. Kuyper:

Eigenlijk behoort hetgeen Dr. Ubbink voorts nog aanvoert, ook ten opzichte van het Nieuwe Testament, niet door ons weerlegd te worden, want dit is reeds zoo vaak en op zoo uitnemende wijze geschied, dat het bijna onbegrijpelijk is, dat hij nog met zulke argumenten aankomt.

Dr. C. E. Hooykaas spreekt in „De Stroom“ (vrijzinnig):

Al te lichtvaardig wordt het werk van Gereformeerden in vrijzinnige kringen voorbijgegaan, al te dom wordt naar aanleiding van Assenische decreten geoordeeld. Men behoeft een geestesrichting echter niet te volgen om rechtvaardig tegenover haar te zijn, en zich niet te willen blameeren door onwetendheid ten opzichte van haar ernst.

Dr. Hooykaas voegt er aan toe:

In de Gereformeerde kringen wordt het den schrijver zeer euvcl genomen, dat hij op eigen gelegenheid en voor eigen verantwoording deze roep over herziening der Belijdenis durft doen hooren, en dat terwijl hij dienstdoend predikant is. Maar in de Protestantische wereld kent men geen gezag, zonder welks imprimatur geen boek verschijnen mag.

Wij kennen zulk een gezag niet, gelukkig. Ook is niemand gedwongen, iets te beloven. Maar als een vrouw haar man, een onderwijzer zijn bestuur vrijwillig beoof, bezwaren eerst binnenhuis te bespreken, vóór ze er mee naar buiten treden, is dat dan dienstbaarheid?

Naschrift. Nadat Peelle in „Woord en Geest“ heeft beweerd, dat de „machthebbers“ in de Geref. Kerken alles zouden doen, om den ernst van het geval-Ubbink te camoufleren (uit vrees voor den „gouden standaard“, en om den „schijn“ te bewaren) komt deze week een inzender vertellen, in hetzelfde orgaan, dat hij inzake die kwestie-Ubbink in de Gereformeerde Kerken „zichtbaar en hoorbaar leedvermaak“ heeft geconstateerd. Zoo laat Dr. Geelkerken alles maar drukken; het is een troost, dat zijn blad zich zelf voortdurend opheft.

Enkele van Luther's 95 stellingen.

In Bergen op Zoom's „Kerkblad“ drukt Dr. W. M. le Cointre eenige van Luther's 95 stellingen af:

1. Daar onze Heer en Meester zegt: Doet boete, geeft hij als zijn wil te kennen, dat het geheele leven der geloovigen boete zal zijn.
27. Den menschen prediken zij, die zeggen, dat de ziel, zoodra het geld in de kist klinkt, opstijgt uit het vagevuur.
36. Ieder Christen, die waarlijk berouw heeft, ontvangt volkomen kwijtschelding van straf en schuld, ook zonder aflaatbrieven.
52. De hoop om door aflaatbrieven zalig te worden is ijdel, al ware het, dat de aflaatcommissaris, ja de paus zelf, zijn ziel er voor in pand gaf.
55. Natuurlijk is het de meening van den paus, dat, als men de aflaten (die het minste zijn) met één klok, eenvoudige diensten en plechtigheden viert, men het evangelie (dat het meeste is) met honderd klokken, honderdvuldigen luister, honderd plechtigheden verkondigen moet.
62. De ware schat der kerk is het heilig evangelie der heerlijkheid en genade Gods.
71. Wie predikt tegen de waarheid van den apostolischen aflaat, die zij verbannen (anathema) en vervloekt.
72. Wie echter op zijn hoede is tegen de ongebonden en aanmatigende woorden van de aflaatpredikers, die zij gezegend.
89. Aangezien het den paus bij de aflaten meer om 't heil der zielen dan om geld te doen is, waarom verklaart hij dan de vroeger verleende brieven en aflaten voor krachteloos, daar zij toch van evenveel kracht zijn?
90. Deze zeer ernstige bezwaren der leeken alleen met geweld te onderdrukken, in plaats van ze met degelijke gronden op te heffen, beteekent kerk en paus prijs geven aan den spot der vijanden en de christenen ongelukkig maken.
92. Weg dus met al die profeten, die tot het volk van Christus zeggen: Vrede, vrede, en er is geen vrede.
93. Goed ga het echter den profeten, die tot het volk van Christus zeggen: Kruis! Kruis! en het is geen kruis.
94. De christenen wekke men er toe op, dat zij zich beijveren, om hun hoofd Christus te volgen door straffen, dood en hel.
95. En dat zij dus meer hierop vertrouwen, dat zij door vele verdrukking zullen ingaan, dan door de gerustheid des vredes.

Een aardige herinnering aan den doorgaans aangevoeren herinneringsdag der Kerkhervorming (31 Oct.).

Kwestie-Lisse.

De pers komt tot rust; enkele bladen geven nog een opmerking.

Dr. J. H. Gunning schrijft in „Pniel“:

Mij is al dat vrome gezeur en gelaster en gekotter en dat alles „uit gehoorzaamheid aan den Heere“ en ter ere van „de“ kerk (natuurlijk de hunne) zoo afschuwelijk, dat ik er geen woorden voor heb.

Dr. Gunning aanvaardt dus niet, wat toch wel gezegd is, dat precies zooals hij zoekt (met hartstocht) naar de „una sancta“ (de ééns heilige kerk), evenzoo anderen dat doen in wat hij verafschuwt — blijkbaar wijl hij de bedoeling niet doorziet. Daarom worde hier Dr. D. Sikkel

(„Amst. Kh.“) geciteerd, die óók uit de „una sancta“-gedachte redeneert:

Er is ook een dwalen in oprechtheid.

Er is een historisch vastgegroeid zijn in verkeerde voorstellingen.

Dan mag ik mijn broeders en zusters niet verloochenen. Ik moet en wil ze van heeler harte liefhebben. En met hen samenwerken, waar ik maar kan. Ik moet het contact der liefde met hen bewaren.

Ook en vooral met die geloovigen, die met mij leven uit de Gereformeerde belijdenis. Maar bij hen ga ik zeker kerkelijk niet op bezoek. Bij hen het laatst. Zoomin als ik mijn weggelopen kind ga feliciteeren met zijn nieuwe woning.

Ik wil allerlei bezoeken maken.

Maar dat niet.

Daarvoor heb ik mijn kind te lief.

En de oefening van het contact der liefde zal daar in bestaan, dat ik vermaan tot terugkeer.

Zóó openbaart zich mijn liefde tot de ééns heilige algemeene Christelijke Kerk. De una sancta!

Zie hoe goed en hoe lieflijk is het, dat broeders ook samenwonen.

Maar er is niets lieflijks in, dat broeders, die niet samen willen wonen, elkander feliciteeren met het gescheiden wonen! Dat is verloochening der eenheid.

Of Dr. Popma in „Soester Kerkbode“:

De strijd om de eenheid der Kerk is opgegeven zooloos door hen die de bestaande gedeeldheid onherroepelijk achten en er in berusten, als door hen, die de verschillen gering achten en alle instituten evenzeer waardeeren willen.

Concreet gezegd met 't oog op de situatie in ons Vaderland: we mogen de Gereformeerden in de Herv. Kerk en de Chr. Geref. Kerk niet met rust laten.

Evenzoo:

De eenheid der kerk hebben we niet door afvaardiging naar een intrede, dat is 't opgeven van de eenheid, maar door de vermaning.

Of Dr. K. Dijk in „Haagsche Kerkbode“:

Ik zou voor zulk een deputatie bedanken, omdat ik niet zou weten, hoe ik zou moeten gelukwenschen. We zouden toch, en ik kan het niet anders zien, moeten getuigen b.v. tegen het verkeerde in de organisatie van 1816, of in de scheuring van 1892, en zulk een getuigenis verwacht men niet in een gelukwensch.

Raadpleeg naast den dominee den notaris.

Blijkbaar niet bang voor uitdrukkingen van Dr. A. Kuyper, schrijft „De Banier“, het orgaan van De Kersten als spreker op het politieke forum, in een hoofd-artikel, over Kerk en Staat; en in verband daarmee over „de zilveren koorde“; nu weet men het wel.

Uit een art. (XI, 1028) knip ik volgende passage:

Nu kan niet worden tegengesproken, dat de vaderen een zwaren strijd hebben gevoerd met de Libertijnsche regenten, die steeds van de macht der Overheid misbruik maakten en de kerk onder hun heerschappij wilden brengen. Maar dit neemt niet weg, dat de Overheid de ware Gereformeerde religie heeft uit te keeren wat haar toekomst.

Het modernisme heeft zoomin als eenige secte, die de oude belijdenis verliet, en zoomin als Rome recht op uitkeering van de Overheid.

Aan de kerk der Hervorming komen de baten der goederen toe en haar heeft de Overheid te beschermen. Van een losmaken der z.g. zilveren koorde, gelijk die door Dr. Kuyper bepleit werd, verwachten wij niet veel goeds. Werd die losmaking niet ingegeven door ongelooft door vrees, dat de revolutie aan de macht zou komen en dan alle uitkeering zonder verrekening zou verdwijnen? Maar als (wat God verhoede) het zoover kwam in Nederland, zou men dan gelooven, dat de zelfstandige kerk werd ontzien?

„De kerk der hervorming“, zegt Dr. Kersten (ik onderstel hem nu als schrijver).

Men zou bij dezen dominee nu een notaris willen voegen, die zorgvuldig naging, aan welk postadres de aangeteekende brief der overheid zou moeten bezorgd worden. Is met de „kerk der Hervorming“ bedoeld de kerk, waar Dr. Zandt toe behoort? De kerk, waartoe Dr. Barth eens heeft behoord? De kerk, waarin Dr. Kersten erkend wordt als dienaar des Woords? of die alle? Zoo ja, hoe moet het dan met de kerk van Dr. Zandt, aan welke men geen geld uitkeeren kan, zonder tevens de „valsche leer“ te steunen, in plaats van „uit te roeien“? Of is het hervormde kerk-instituut niet bedoeld, wil men dat dan maar niet duidelijk zeggen? En dan erbij verduidelijken, of er één dan wel meer adressen in aanmerking komen, en zoo ja, welke? En welke Hervormden?

Notarissen hooren bij dominees. Alle goede beroepen vormen saam het college van werkers. Dat van die notarissen heb ik ook al eens gedacht als ik de „Herv. Kerkh. v. Rotterdam“ las. Alle preekbeurten uit stad en omgeving staan onder het hoofd: Ned. Geref. Gem. O wee, als iemand eens zoo'n dienst binnenloopt, en uit dankbaarheid zoo'n „Ned. Geref. Gem.“ heel ruim bedenkt in zijn testament..... Ik denk, dat notaris en gemeente na opening van het testament bulkpijn zouden krijgen. Want men zou ook niet veel verder komen, als men den slotzin van het art. in „De Banier“ las:

De Overheid vervulde den haar opgelegden plicht getrouw en met milde hand. En getrouw is die vervulling zoo alle uitkeering gegeven worde aan de kerk alleen, die naar belijdenis en historie de kerk der oude Gereformeerde religie is.

K. S.

BOEKBESPREKING

In de maand October ontvingen we ter aankondiging:

't eerste nummer van den 37en jaargang van Timotheüs, geill. weekblad, onder hoofdredactie van J. N. Voorhoeve, Den Haag (uitg. La Rivière en Voorhoeve, Zwolle). De inzet van den nieuwen jaargang is een goede belofte voor wat komen zal. De illustraties zijn talrijk en wel verzorgd, de inhoud omvangrijk en afwisselend, gelijk blijkt uit de navolgende opgave:

Soring op! (Hoofdartikel). Indrukken Hoofdredacteur. „Het jagen in onzen tijd“. Vervolgverhaal. „De Opstaande Lijn“, door J. Smelik. (Geeft een blik achter de schermen van het Kerkelijk Gemeenteloven op een dorpje in de provincie Groningen). Aan boord van een onderzeeboot (J. Claus). Prijsvraag met 36 prijzen. Het Christelijk tijdschrift (Prof. Dr. F. W. Grosheide). Zoo gij iemands zonden vergeeft (A. J. Drewes). Zilverruiter (illustratie). Prof. Dr. J. Severijn (portret). Contact met de jongeren. Volharding. Kanteekeningen op dingen, die gebeuren (Mevr. A. van Hoogstraten-Schoch). Het Geluk (A. J. van Huizen). Teekenen der tijden: „Godavertrouwen“ (J. Tiesema). Referendum (Antwoord op zestien vragen uit den lezerskring van Timotheüs). Elke week door de lucht naar Batavia (H. J. v. d. Munnik). Kiejes in het werk der Evangelisatie (D. Hoek). Geschiedenis van den Dag. De Goudweegschaal met illustratie. Briefwisseling Hoofdredacteur. Heerenkleeding. De Overstroming in China.

de October-nummers van het weekblad „De Spiegeel“, Gebr. Zomer en Kaunings Uitg. Mij, Wageningen. Deze christelijke illustratie bestond den 1en October 25 jaar en bij gelegenheid van dit jubileum gaf ze een artikel „Ter Herdenking“, waarin over de oprichting en den oprichter wordt verteld, met een geïllustreerde bijdrage over de werkplaatsen, waar het tijdschrift gedrukt wordt. Voorts brengen de October-nummers naast de gewone rubrieken, verhalen van Menno van Stameren (Wijkende Wolken), Matthijs Martien (O, die Jeugd), Phé Wijnbeek (Herfstbladeren, Nederlaag, Schooltijtje), Da J. A. Visscher (De zilveren Helm), Mary Poe (Surveillance), K. Albers (Als het duister wijkt), M. v. Kempen (Trouwslag), F. Lehman (Lelid ons niet in verzoeking) en artikelen over: De groote Zwitserse Hervormer Ulrich Zwingli, Het Japanisch-Chineesch conflict, Uit de N. C. R. V.-film, Slangen, Winterherauten, Reuzen schildpad-den (biologische bijdragen van den heer H. Helding), Thomas Alva Edison gestorven, Onze hietenbouw, Straten met verdiepingen, Verkiezingsstrijd in Engeland, Hervormingsdag.

De inhoud ook van deze illustratie is dus alleszins actueel en de 26e jaargang zet verdientelijk in:

het October-nummer van „De Jonge Vrouw“, Uitg. van Bosch en Keuning te Baarn, met mediatie over „Blijdschap in den Hemel“, een vervolgverhaal van de redactrice Mevr. J. M. Westerbrink-Wirtz. „Het Wonderse Geluk“, een artikel van Chr. le Roy over „Kunstvormen in de Natuur“, van T. J. Loggés, architect over „De Logeerkamer“, van W. P. den Turk over „Het gezin in de groote stad“, de „Wie-Weet-Wedstrijd“, „Ateliëmeisjes“ door G. J. Peelen, „Winterprovisies“ door C. G. Volde, „Langs de Wegen“, „Keukengeheimen“, „Onze kleeding“, „Practische Dingen“, Correspondentie, Nieuws uit eigen kring.

Een mooie bijlage „Maaiers op den Herfstmorgen“, naar een kunsthof, is aan het welverzorgde en interessante nummer toegevoegd;

„De Vonk“, onafhankelijk, twee-maandelijksch tijdschrift voor Kunst en Letteren, onder red. van Henri Morrien en Willem Egas, Cnaes de Vrieselaan 122a, Rotterdam, met een vervolgscijtel „Salto Mortale“ van Willem Egas, „De moderne muziek heden ten dage“ door Constant v. Wessam, „Hercules Seghers“ door Willem Egas, Rotterdamse peptjes, door H. M., Een aantekening (naar aanleiding van Dirk Costers „Waarheen gaan wij?“), Royaards anekdoten VII, door H. M., Kroniek door Willem Egas;

de October-nummers van „Ons Reisblad“, Orgaan van de Ned. Chr. Reisvereniging, met artikelen over: Als de bergen wankelen, Als een bloem des velds, Het kerkje van Morcote, Bezuiniging en ons reisplan 1932, 1932 Jubileumjaar—Propagandajaar, Herfst in Keulen, Verenigingsnieuws. Met bijzondere waardeering vermelden we het artikel „In de regionen van de eeuwige sneeuw“, door J. C. S. (no. van 28 Oct.). Dat stuk is een verhaal van bergtoerisme van het allerbeste soort;

de October-nummers van „De Schoolkrant“ voor de Chr. Scholen in Nederland, onder redactie van J. C. de Koning te Hillegom, met artikelen over: China en Japan, De munitie op de Engelsche vloot, Binnen- en Buitenlandsch nieuws, een feuilleton. Ook deze Schoolkrant blijft interessant en is door illustraties verlevendigd;

't October-nummer van „Ons Blad“, Evang. Maandblad voor Jongens en Meisjes, Uitg. Joha. Vlaanderen Oldenzeel, 1e Oosterparkstraat 212, Amsterdam-O., met een aardig voorartikel over „Onze Eerste Voorouders“, het vervolgverhaal Geppie, een gedicht Lofzang aan God, en de rubriek Raadsels. Met waardeering blijven we ook dit blaadje in zijn ontwikkeling volgen.

Het Zendingsblad van de Geref. Kerken in Nederland, uitg. Electr. drukkerij „Vada“, Wageningen, met den inhoud: Jeruzalem dorpsgewijze bewoond. Van Zendingsaangelegenheden: De prijs van „Het Zendingsblad“. Het Zendingsbureau. De Heer en Mevrouw Zuidema (bij de foto). Dr. J. D. v. d. Munnik. Zending Zeeland, Noord-Brabant en Limburg: Brief van Dr. Merkelijs. Zending Noord-Holland: Dr. D. J. B. Allaart. Een tweede missionaire predikant voor Djokja. Meij. J. G. Höchner. Zending Friesland: Woonsoho. Poerwordje (bij de zendingskaart). Zending Zuid-Holland Noord: Naar Watoo Sagar. Zending Groningen, Drenthe en Overijssel: Dr. P. J. Lamboij. Zendingskrans te Ermelo. Verslag der verg. van Zendingsarbeiders te Djokja. De „Zendingsmeisjes“ te Hallum. Statistiek. Korte Berichten. Leestafel. Suriname. Giften.

't October-
Geref. Va-
ding“, red. I-
aan een vrien-
vergadering, a-
de voordracht-
uit Wetenschap

't Maand-
Wereldbo-
de Conferentie
and Work“, C-
Het Vers-
Pruisen e-
leden van Ger-
trode van Dr-
perspectieven
woording door
Arnhem);

't October-
Vereen. tot o-
(uitg. Valken-
een artikel o-
behandeling v-
voor Ongevall-

Pr-
Dit lieve bo-
door A. J. C. v-
Het vertelt de-
kinderen van
sieren den tel-
30 cent. Wegs
de zeer billijk-
de kinderen o-
zending in aa-
geschikt v-
scholen bij ge-

Ko-
Terwijl Pres-
Kof en Efoe-
hetzelfde getu-
lectuur vo-
zouden wij d-
hij onthoudt
op het kinders-
andere volken
leidt? Ook dit
30 cent.

Vo-
Dit keurige
en bedoeld v-
is slechts 20 c-
tischen godse-
verstooten be-
ling opgenomen
in spreke
bewerkt, en d-
gewonnen.

In het Maan-
lezen wij als
dingsboekjes
„Om de jeug-
over vreemde
verhalen zóó
te brengen, d-
lot, ondanks
kleur. Want
verstaan, dat
zowel als vro-
tijdig de gro-
belangstelling
zending ook i-
En wij voeg-
wat inhoud
andere Zonde-
staan.

Zij zijn uitg-
Den Haag.

M-

Met dit boe-
Bibliotheek v-
hoe Miebette
man verliest,
Moole karakte-
elgenaardig, o-
de vader van
Christen, nu-
geestelijke st-
geteekend. He-
ven, en wij
Christelijken
maal niet erg
het inhinden.

En nu van
bach heeft zij-
boek opent de
llams, een ve-
De keizerin
Papke; en „I-
brink-Wirtz,
over het vijfde
gram is dus
naren op de
worden; waa-
willen meewe-

Ze-
Van den d-
druk van dez-
dingsboekhan-
aan was beh-
van het aans-
troosten (hoof-